

SENDT: cenk@kfst.dk

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Att: Sinan Oznan

26. maj 2026

MTF-24/12140-83 - Klage over Karnov Group Denmark A/S' misbrug af dominerende stilling i form af koblingssalg

Som varslet i brev af 10. marts 2026 klager Danske Advokater ("**DA**") hermed over, at Karnov Group Denmark A/S ("**Karnov**") misbruger sin dominerende stilling på markedet for digitale juridiske informationsydelser i Danmark gennem brug af koblingssalg.

Introduktion, herunder DA's tidligere klager

DA har gennem en længere årrække flere gange forsøgt at få Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen til at undersøge Karnovs adfærd på markedet, herunder Karnovs brug af koblingssalg.

I juli 2016 klagede DA for første gang over Karnovs misbrug af dominerende stilling, herunder i form af urimeligt høje priser og koblingssalg.¹ Klagen blev støttet af Danske Virksomhedsjurister og Djøf.²

I januar 2018 tilkendegav styrelsen mundtligt, at styrelsen ikke agtede at forfølge sagen yderligere.

DA opfordrede derefter styrelsen til i det mindste at fortsætte undersøgelserne af Karnovs brug af koblingssalg og kom med yderligere oplysninger til brug herfor.³ Blandt andet dokumenterede DA, at Karnov havde givet styrelsen urigtige oplysninger om sin pakkestruktur.

I april 2018 besluttede styrelsen i medfør af konkurrencelovens § 15 ikke at foretage yderligere undersøgelser i sagen.⁴

I juni 2024 opfordrede DA styrelsen til at undersøge Karnovs opkøb af Schultz Legal Research.⁵ DA henviste i den forbindelse til sine tidligere henvendelser og gav udtryk for en bekymring for, at Karnovs opkøb af Schultz Legal Research ville medføre, at Karnov i endnu større omfang ville misbruge sin dominerende stilling.

På et opfølgende møde i september 2024 bemærkede DA, at for det tilfælde, at styrelsen konkluderede, at de ikke kunne gøre noget ved opkøbet eller i øvrigt forbedre konkurrencen på markedet, opfordrede DA til, at

¹ DA's klage over Karnov Group Denmark A/S af 7. juli 2016, afsnit 5.2, og DA's brev af 29. november 2016, afsnit 5 (sagsnr. METS-16/07591-19).

² DA's klage over Karnov Group Denmark A/S af 7. juli 2016, punkt 5.

³ DA's breve af 31. januar 2018 og 2. marts 2018 (sagsnr. METS-16/07591-19).

⁴ Styrelsens afgørelse af 16. april 2018 (sagsnr. METS-16/07591-19).

⁵ DA's notat af 28. juni 2024 om opfordring til at anmode Kommissionen om at behandle Karnovs køb af Schultz' juridiske indholdsforretning i henhold til art. 22(1) i EU fusionsforordningen (sagsnr. MTF-24/12140-83).

styrelsen genovervejede en undersøgelse af Karnovs misbrug af dominerende stilling i form af urimeligt høje priser og koblingssalg.⁶

I juli 2025 besluttede styrelsen i medfør af konkurrencelovens § 15 ikke at foretage yderligere undersøgelser i sagen.⁷

Som anført i DA's brev af 10. marts 2026 har Karnov siden opkøbet af Schultz Legal Research fortsat og endda øget sit misbrug af dominerende stilling til skade for blandt andet DA's medlemmer, herunder i form af urimeligt høje priser og koblingssalg.

Som også anført har DA undersøgt mulighederne for en politisk løsning på udfordringerne på markedet og er fortrøstningsfuld omkring mulighederne for at samle politisk opbakning til at gøre noget for at forbedre konkurrencen på markedet. Men selv hvis det lykkes at nå til en politisk løsning, vil det tage flere år, før denne udmønter sig i en mærkbar forbedring af konkurrencen på markedet.

På den baggrund har DA – på trods af styrelsens beslutning fra juli 2025 – besluttet også at forfølge mulighederne for en myndighedsmæssig indgriben over for Karnovs adfærd.

Henset til styrelsens tidligere § 15-beslutninger bemærker vi, at DA har forståelse for styrelsens behov for at prioritere sine ressourcer, og i anerkendelse af, at en eventuel undersøgelse af Karnovs misbrug af dominerende stilling i form af urimeligt høje priser forventeligt vil kræve væsentlige ressourcer, har DA valgt ikke igen at klage over dette aspekt af Karnovs adfærd på nuværende tidspunkt.

Vi er imidlertid ikke enige i, at de nødvendige ressourcer til yderligere undersøgelser af Karnovs adfærd i øvrigt ikke vil stå i et rimeligt forhold til undersøgelsens forventede resultat:

Karnovs ydelser bliver ikke kun brugt af advokatvirksomheder, men også af et stort antal virksomhedsjurister, offentligt ansatte jurister samt revisorer. I 2024 udgjorde Karnovs samlede omsætning forbundet med salg af online serviceydelser i Danmark ca. DKK 340 mio.⁸ og estimeres nu at udgøre omkring DKK 400 mio., jf. nedenfor. Det forekommer derfor åbenbart, at Karnovs adfærd på markedet har væsentlig betydning. Dette gælder særligt relativt til andre sager, som styrelsen har prioriteret i de seneste år, herunder sager angående mindre, lokale erhvervsdrivende.

For så vidt angår det forventede ressourceforbrug forbundet *med afgrænsningen af det relevante marked* og fastlæggelsen af, *hvorvidt Karnov indtager en dominerende stilling herpå*, har vi forståelse for, at det vil kræve et vist arbejde, som blandt andet ikke er nødvendigt i sager om horisontale konkurrencebegrænsende aftaler som dem, der er nævnt ovenfor. Vi mener dog ikke, at det forventede ressourceforbrug vil være disproportionalt, herunder i lyset af de undersøgelser, som styrelsen allerede har foretaget i forbindelse med vores tidligere klager.

Endvidere mener vi, at det relativt nemt vil kunne konstateres, *hvorvidt Karnov misbruger en eventuel dominerende stilling*.

Som en hjælp til styrelsen har DA nedenfor redegjort udførligt for den praksis og de faktuelle omstændigheder, som efter DA's opfattelse er relevante for styrelsens stillingtagen til afgrænsningen af det relevante marked, Karnovs position på markedet samt Karnovs brug af koblingssalg.

⁶ Styrelsens referat af 16. oktober 2024 fra møde den 23. september 2024 vedrørende Karnovs køb af Schultz.

⁷ Styrelsens brev af 8. juli 2025 (sagsnr. MTF-24/12140-83).

⁸ <https://datacvr.virk.dk/gateway/dokument/downloadDokumentForVirksomhed?dokumentId=amNsb3Vkc2ovLzAzL2JhL2QyL2M3L2RiLzJlMzktNGY1MC1hNDc2LTZyZNGVkbWY3Y2QxZA&cvrNummer=10361990>, side 21.

DA står i øvrigt til rådighed, hvis DA kan bistå styrelsen på anden måde, herunder med kontaktoplysninger på DA's medlemmer og andre af Karnovs kunder, herunder (formentlig) medlemmer af Danske Virksomhedsjurister og en række offentlige institutioner, samt på Karnovs få konkurrenter, til brug for en eventuel markedsundersøgelse.

På denne baggrund håber vi, at styrelsen denne gang vil iværksætte en undersøgelse af Karnovs brug af koblingssalg.

Baggrund, herunder Karnov, Karnovs ydelser og Karnovs adfærd

Karnov er en del af Karnov Group, som er ejet af Karnov Group AB i Sverige.

Karnov har i mange år været den klart største og vigtigste udbyder af juridiske informationsydelser i Danmark, herunder samlinger af retsafgørelser, konsoliderede og kommenterede retsakter, juridisk faglitteratur samt kontraktparadigmer, til blandt andet advokater, virksomhedsjurister, domstole, offentligt ansatte jurister og revisorer. Karnov udgiver blandt andet "Ugeskrift for Retsvæsen" ("**UfR**"), der er den førende kilde til trykte danske domme og kendelser samt juridiske artikler, og "Karnovs Lovsamling", der er den førende kilde til konsoliderede og kommenterede danske love, bekendtgørelser, m.v.

Karnov har siden år 2000 udgivet en række online-baserede digitale juridiske informationsydelser, der samlet har været betegnet "Karnov Online".

Ydelserne opdeles i en række overordnede kategorier, herunder "Jura", der er den mest anvendte kategori for advokater og andre jurister, samt "Skat", "Moms & Afgifter" og "Revision & Regnskab", der primært henvender sig til revisorer. I det følgende har vi begrænset os til at behandle Karnovs adfærd i forhold til ydelserne inden for "Jura", men det er DA's opfattelse, at tilsvarende adfærd udvises i forhold til Karnovs øvrige digitale juridiske informationsydelser.

De mest centrale ydelser inden for "Jura" er online-versionen af UfR, der omfatter produkterne "Praksis, UfR seneste 50 år", "Praksis, UfR ældre end 50 år" og "UfR-artikler", og online-versionen af Karnovs Lovsamling, der omfatter produkterne "Lovgivning" (konsoliderede versioner af de fleste danske love, bekendtgørelser, vejledninger m.v.), "Karnov Noter" (kommentarer til retsakterne), "Forarbejder" (forarbejder til retsakterne) og "Historik" (historiske versioner af retsakterne).

Karnov Online omfatter også en række samlinger af afgørelser fra domstole og administrative myndigheder inden for specifikke retsområder, herunder forsikrings- og erstatningsret ("Forsikrings- & Erstatningsretlig Domssamling"), strafferet ("Tidsskrift for Kriminalret"), familie- og arveret (Tidsskrift for Familie- og Arveret") og miljøret ("Miljøretlige Afgørelser og Domme"). Endvidere omfatter det en række separate produkter, der samler både lovgivning og afgørelser fra domstole og administrative myndigheder inden for specifikke retsområder, herunder konkursret ("Konkursloven med kommentarer"), selskabsret ("Selskabsloven med kommentarer") og bank- og finansieringsret ("FIL med kommentarer"). Desuden indeholder Karnov Online en række andre juridiske informationsydelser, herunder kontraktparadigmer og juridiske vejledninger.

Historisk set kunne kunder købe adgang til ovennævnte produkter enkeltvis og havde således mulighed for at sammensætte abonnementer baseret på deres individuelle behov.

Kunder kunne opnå væsentlige mængderabatter ved køb af flere brugerlicenser til samme produkt. Således gjaldt det for de fleste produkter, at kunden betalte én pris for den 1. bruger, en væsentligt lavere pris for den 2. bruger, en endnu lavere pris for den 3.-6. bruger, og en endnu lavere pris for den 7. bruger og opefter, således at kunden typisk opnåede en rabat på 50-85 % på den 7. bruger og opefter relativt til prisen for en enkelt bruger.

Desuden tilbød Karnov en såkaldt "firmalicens", der indebar, at hvis et advokatfirma betalte en samlet pris svarende til, hvad det ville koste at købe enkeltbrugerlicenser til alle *advokater* i firmaet, opnåede firmaet uden yderligere betaling også adgang for alle *øvrige medarbejdere*, herunder advokatfuldmægtige, studerende og sekretærer.

En oversigt over Karnovs produktstruktur og priser for "Jura"-produkterne i 2011 vedlægges som bilag 1.

Karnov var tidligere ejet af Thomas Reuter, men blev i 2011 opkøbt af kapitalfonden GMT Communications Partners.

I de følgende fire år blev priserne hvert år forhøjet på stort set alle produkter, uanset at produktsortimentet i det væsentlige forblev uændret. Samlet over perioden 2011-2015 steg priserne for de enkelte produkter med op til ca. 56 % og gennemsnitligt (median) med ca. 30%. En oversigt over udviklingen i Karnovs produktstruktur og priser for "Jura"-produkterne i perioden 2011-2015 inklusive underliggende dokumentation vedlægges som bilag 2.

I 2013 opkøbte Karnov forlagsvirksomheden fra Magnus Informatik, som på daværende tidspunkt var den største konkurrerende udbyder af digitale juridiske informationsydelser.

I 2015 blev Karnov købt af kapitalfonden Five Arrows Principal Investments, der er en del af Rothschild Group.

Herefter gennemførte Karnov pr. 1. januar 2016 en grundlæggende ændring af sin produkt- og prisstruktur:

For det første samlede Karnov en række af sine produkter i en række "pakker" – benævnt "Mini", "Klassisk", "Plus" og "Total" – således at det – bortset fra nogle enkelte produkter, der kunne tilkøbes separat – fremover var nødvendigt at købe adgang til en pakke med flere forskellige produkter for at få adgang til bare ét af de tidligere selvstændige produkter, der indgik i pakken.⁹

Eksempelvis kan nævnes følgende:

- En kunde, der alene ønskede adgang til konsoliderede og kommenterede love m.v., kunne i 2015 nøjes med at købe adgang til "Karnov Online Basismodul" (for DKK 13.845 for den 1. bruger og helt ned til DKK 6.955 for den 7. bruger og opefter), men var i 2016 nødt til at købe adgang til en "Klassisk"-pakke (for DKK 18.000 pr. bruger for de første 49 brugere og DKK 10.800 pr. bruger for yderligere brugere) for at opnå adgang til samme indhold.
- En kunde, der alene ønskede adgang til de seneste 50 års praksis og artikler fra UfR, kunne i 2015 nøjes med at købe adgang til "UfR Online Basismodul" (for DKK 11.425 for den 1. bruger og ned til DKK 4.785 for den 7. bruger og opefter), men var i 2016 nødt til at købe en "Plus"-pakke (for DKK 22.000 pr. bruger for de første 49 brugere og DKK 13.200 pr. bruger for yderligere brugere) for at opnå adgang til samme indhold.
- En kunde, der alene ønskede adgang til "Tidsskrift for Familie- og Arveret", kunne i 2015 nøjes med at købe adgang til det (for DKK 2655 for den 1. bruger og DKK 990 for den 2. bruger opefter), men var i 2016 nødt til at købe en "Klassisk"-pakke (for DKK 18.000 pr. bruger for de første 49 brugere og DKK 10.800 pr. bruger for yderligere brugere) i tillæg til "Tidsskrift for Familie- og Arveret" (for DKK 2000 pr. bruger).

⁹ Karnov oplyste i sit svar til DA's første klage, at kunder fortsat havde mulighed for at købe visse produkter separat, men det var i strid med Karnovs produkt- og prisliste, jf. DA's brev af 29. september 2016, side 3 (sagsnr. METS-16/07591-19).

For det andet afskaffede Karnov den såkaldte "firmalicens". Derfor var advokatvirksomheder fremover nødt til at købe enkeltbrugerlicenser til hver eneste medarbejder, som skulle have adgang til de pågældende produkter, herunder advokatfuldmægtige, studerende og sekretærer.

For det tredje afskaffede Karnov de hidtidige faste mængderabatter ved køb af flere brugerlicenser. Derfor skulle kunderne fremover som udgangspunkt betale det samme beløb pr. brugerlicens uanset antallet af brugerlicenser.¹⁰

En oversigt over Karnovs produktstruktur og priser for "Jura"-produkterne i 2016 vedlægges som bilag 3.

Disse ændringer medførte tilsammen markante prisstigninger for mange kunder. I sin første klage fra 2016 redegjorde DA for, at Karnovs abonnementsændringer fra 2015 til 2016 generelt medførte samlede prisstigninger på omkring 150 % eller mere.¹¹

I de efterfølgende år tilføjede henholdsvis fjernede Karnov enkelte produkter, men grundlæggende forblev produktsortimentet uændret fra år til år i hele perioden, ligesom de enkelte produkter (bortset fra løbende opdatering) også forblev (stort set) uændrede. Imidlertid hævede Karnov hvert år priserne for næsten samtlige produkter. Samlet over perioden 2016-2024 steg priserne for de enkelte produkter med op til ca. 155 % og gennemsnitligt (median) med ca. 29 %.

En oversigt over udviklingen i Karnovs produktstruktur og priser for "Jura"-produkterne i perioden 2016-2024 inklusive underliggende dokumentation vedlægges som bilag 4.

I 2019 blev Karnovs indirekte moderselskab, Karnov Group AB, børsnoteret på Nasdaq Stockholm, hvorefter ejerskabet siden har været spredt på en række kapitalforvaltere og øvrige investorer.¹²

Samme år annoncerede J.H. Schultz Information planer om at lancere Schultz Legal Research. Det blev oprindeligt tilkendegivet, at løsningen ville blive lanceret i 2020, men løsningen tog væsentligt længere tid at udvikle (se nærmere nedenfor) og blev reelt først lanceret i slutningen af 2022. Schultz Legal Research blev den væsentligste konkurrent til Karnov og var den eneste anden aktør, som tilbød en generel samling af historiske domme m.v. (selvom den stadig var langt mere begrænset end UfR).

Det havde efter DA's opfattelse en væsentlig positiv effekt på konkurrencen. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at Karnovs prisstigninger i 2020 og 2021 var de laveste i hele perioden, jf. bilag 4. Endvidere skete der en væsentlig stigning i udviklingen af Karnovs ydelser: Således var der i 2011-2019 kun foretaget meget få funktionelle forbedringer af ydelserne (det eneste eksempel, som DA har kunnet identificere, er fra 2018, hvor Karnov annoncerede en ny app benævnt "Karnov Online Tidsskrifter"). Men efter 2019 gennemførte Karnov en række væsentlige forbedringer af produktsortimentet: I juni 2020 lancerede Karnov en forbedret adgang til lovbemærkninger – der mindede meget om den funktion benævnt "Paragraf zoom", som Schultz Legal Research i november 2019 havde annonceret, at de arbejdede på – i august 2020 lancerede Karnov et nyt design og nye funktioner for onlinebøger og "Online Bibliotek"; og i december 2020 lancerede Karnov en række omfattende forbedringer af det samlede produktsortiment under betegnelsen "Fremtidens Karnov Online".

¹⁰ I 2016 tilbød Karnov en mængderabat på "Klassisk"-, "Plus"- og "Total"-pakkerne (men ikke "Mini"-pakken) ved køb af adgange til 50 medarbejdere eller mere, jf. bilag 3, men denne mulighed udgik igen allerede året efter, jf. bilag 4.

¹¹ DA's klage over Karnov Group Denmark A/S af 7. juli 2016, afsnit 4.2.2 (sagsnr. METS-16/07591-19).

¹² <https://www.karnovgroup.com/en/largest-shareholders/>

I juni 2024 – umiddelbart inden ikrafttrædelsen af de nye danske call-in regler – opkøbte Karnov hele J.H. Schultz Informations juridiske forlagsvirksomhed, herunder Schultz Legal Research.¹³ Dermed forsvandt den reelt eneste konkurrent, der kunne yde et nævneværdigt konkurrencepres på Karnov.

Pr. 1. januar 2025 afskaffede Karnov den såkaldte "Mini"-pakke, som ellers havde været en del af produktudvalget siden 2016. Det indebærer, at mange kunder nu er nødt til at købe dyrere pakker, som langt overstiger deres behov. Som eksempel kunne en kunde, der alene ønskede adgang til konsoliderede love, bekendtgørelser m.v. uden kommentarer, tidligere nøjes med at købe en "Mini"-pakke (til DKK 5.760 i 2024), men er nu nødt til at købe en "Klassisk"-pakke (til (aktuelt) DKK 24.650) for at opnå adgang til samme indhold.¹⁴

Desuden har Karnov yderligere øget sine priser hvert år.

En oversigt over udviklingen i Karnovs produktstruktur og priser for "Jura"-produkterne i perioden 2024-2026 inklusive underliggende dokumentation vedlægges som bilag 5.

Endvidere vedlægges en oversigt over udviklingen i Karnovs produktstruktur og priser for "Jura"-produkterne i hele perioden 2016-2026 som bilag 6.

Karnov indtager en dominerende stilling

En virksomhed indtager en dominerende stilling, såfremt den kan anlægge en i betydeligt omfang uafhængig adfærd over for sine konkurrenter og kunder, og vurderingen heraf afhænger særligt af (i) afgrænsningen af det relevante marked, (ii) aktuel konkurrence, herunder virksomhedens markedsposition og de øvrige aktører på markedet, (iii) potentiel konkurrence, herunder især adgangsbarrierer, og (iv) modstående købermagt.¹⁵ I det følgende gennemgås hvert af disse forhold i relation til den konkrete sag.

Afgrænsning af det relevante marked

Det er DA's vurdering, at det relevante marked for Karnovs ydelser bredest muligt kan afgrænses til *markedet for digitale juridiske informationsydelser i Danmark*.

Det indebærer, at det relevante marked i *produktmæssig* henseende skal afgrænses fra *fysiske* juridiske informationsydelser, herunder trykte samlinger af praksis, kommenterede retsakter, artikler og lærebøger. Det støttes blandt andet af beslutning af 20. juni 2002 fra den italienske konkurrencemyndighed vedrørende Istituto Geografico De Agostini/Unione Tipografica Editrice Torinese.¹⁶

Det indebærer også, at det relevante marked i *produktmæssig* henseende skal afgrænses fra andre typer af informationsydelser. Det støttes blandt andet af beslutning af 2. oktober 2002 fra den britiske konkurrencemyndighed vedrørende Sweet & Maxwell/Lawtel, hvor det relevante marked blev afgrænset til *"the supply of all legal information publishing services"* (vores understregning)¹⁷, og beslutning af 28. marts 2013 fra den britiske konkurrencemyndighed vedrørende Thomson Reuters/Practical Law Group, hvor myndighedens undersøgelser indikerede, at der kunne afgrænses et marked for *"legal research and news"*, der

¹³ <https://www.karnovgroup.com/en/karnov-group-acquires-carved-out-legal-information-business-of-schultz-in-denmark/> og <https://www.schultz.dk/om-schultz/nyheder/schultz-saelger-juridisk-indholdsforretning-til-karnov-group/>

¹⁴ For god ordens skyld bemærkes, at DA har en aftale med Karnov, hvorefter DA's medlemmer har gratis adgang til produktet "Danmarks love", der omfatter konsoliderede versioner af gældende og historiske love uden kommentarer. Aftalen omfatter dog ikke det øvrige indhold i "Mini"-pakken, herunder bekendtgørelser, vejledninger og administrative afgørelser.

¹⁵ Se eksempelvis Konkurrencerådets afgørelse af 29. januar 2025 om Coloplasts priser på stomihjælpemidler, pkt. 413.

¹⁶ [https://www.agcm.it/dotcmsCustom/getDominoAttach?urlStr=192.168.14.10:8080/41256297003874BD/o/DBABD980FF976B3EC1256BF2002F44F3/\\$File/p10873.pdf](https://www.agcm.it/dotcmsCustom/getDominoAttach?urlStr=192.168.14.10:8080/41256297003874BD/o/DBABD980FF976B3EC1256BF2002F44F3/$File/p10873.pdf)

¹⁷ https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20130701201624/http://www.oft.gov.uk/OFTwork/mergers/mergers_fta/mergers_fta_advice/sweet_and_maxwell

omsætning forbundet med salg af online serviceydelser til ca. DKK 340 mio.²⁷, altså ca. DKK 44 mio. højere end i 2023. Det synes at stemme meget godt overens med, at opkøbet af Schultz Legal Research først blev gennemført i juni 2024 (og derfor kun har påvirket Karnovs omsætning i lidt over halvdelen af året), og at Karnovs omsætning i øvrigt er vokset i ca. samme omfang som i de foregående år.

På den baggrund forekommer det realistisk, at Karnovs omsætning forbundet med salg af digitale juridiske informationsydelser i Danmark nu (i 2026) udgør omkring DKK 400 mio.

DA har ikke oplysninger om den aktuelle størrelse af det samlede marked for digitale juridiske informationsydelser i Danmark, men i lyset af nedenstående estimerer DA, at den samlede omsætning for de øvrige aktører på markedet tilsammen udgør (væsentligt) mindre end DKK 40 mio., og at det samlede marked derfor udgør under DKK 440 mio.

Det vil i givet fald betyde, at Karnov nu har en markedsandel på over 90%, og at Karnovs markedsandel har ligget stabilt over 80% over en længere årrække.

Ovenstående vil formentligt relativt enkelt kunne bekræftes gennem en markedsundersøgelse blandt brugere og (de få) konkurrerende udbydere af digitale juridiske informationsydelser. Som nævnt bistår DA gerne med kontaktoplysninger til relevante respondenter.

Aktuel konkurrence – Karnovs konkurrenter og deres markedsstilling

Som følge af frasalget af sin juridiske forlagsvirksomhed til Karnov er J.H. Schultz Information ikke længere aktiv på markedet for digitale juridiske informationsydelser.²⁸

I DA's første klage omtalte vi en mindre konkurrent ved navn Foxylex²⁹, som siden skiftede navn til eLov, men denne blev i 2022 opkøbt af Djøf Forlag.³⁰

Af de konkurrenter, der var omtalt i DA's første klage, er Djøf Forlag således den eneste, der er tilbage. De udbyder imidlertid nu kun enkelte digitale juridiske informationsydelser, herunder "Jurabibliotek Lovgivning", der er en samling af konsoliderede og kommenterede love m.v., og "Kendelser om fast ejendom", der er en samling af kommenterede domme, kendelser og afgørelser inden for fast ejendom og miljøret. Særligt tilbyder de ikke en generel samling af domme m.v. Dermed udgør de for langt størstedelen af advokater, virksomhedsjurister og offentligt ansatte jurister ikke et brugbart alternativ til Karnov.

Djøf Forlag har også kun en begrænset markedsandel: deres samlede omsætning udgjorde i 2024 ca. DKK 48 mio.³¹, og heraf antages kun en mindre andel at vedrøre salg af digitale juridiske informationsydelser, mens størstedelen af omsætningen skyldes salg af faglitteratur (print og digitalt).

Den eneste anden aktuelle konkurrent er Pandektes, der blev etableret i 2022.³² De tilbyder blandt andet "Juridisk Database", der indeholder dels en samling af konsoliderede (men ikke kommenterede) love m.v., dels en samling af domme, kendelser og administrative afgørelser.³³ Det er imidlertid vores forståelse, at denne er begrænset til offentliggjorte domme m.v., herunder fra den offentlige domsdatabase, og at den derfor ikke indeholder en samling af historiske domme m.v., der blot tilnærmelsesvis modsvarer UfR. Derudover tilbyder

²⁷<https://datacvr.virk.dk/gateway/dokument/downloadDokumentForVirksomhed?dokumentId=amNsb3Vkc3ovLzAzL2JhL2QyL2M3L2RiLzJlMzktNGY1MC1hNDc2LTZyNGVhZWY3Y2QxZA&cvrNummer=10361990>, side 21.

²⁸ Schultz' tilbageværende løsninger, der er rettet mod kommuner, regioner og styrelser, omfatter ikke juridiske informationsydelser.

²⁹ DA's klage over Karnov Group Denmark A/S af 7. juli 2016, punkt 19 (sagsnr. METS-16/07591-19).

³⁰<https://advokatwatch.dk/Advokatnyt/Legaltech/article16597632.ece>

³¹<https://datacvr.virk.dk/gateway/dokument/downloadDokumentForVirksomhed?dokumentId=amNsb3Vkc3ovLzAzL2JlL2IzLzI2L2U1L2MxYTgtNDdhNC05N2ExLTNkNDk3NjliZGM5Ng&cvrNummer=19526585>

³²<https://pandektes.com/da/>

³³ DA forstår, er den baseret på Domstolsstyrelsens offentlige domsdatabase.

de kun enkelte ydelser rettet mod bestemte retsområder, navnlig "PandektesEjendom", der indeholder en domssamling samt litteratur inden for bolig- og lejeret³⁴, og en samling af offentliggjorte kendelser fra Voldgiftsnævnet for Bygge- & Anlægsvirksomhed.³⁵ Dermed udgør de for langt størstedelen af advokater, virksomhedsjurister og offentligt ansatte jurister heller ikke et brugbart alternativ til Karnov.

Pandektes antages også kun at have en meget begrænset markedsandel.³⁶

På denne baggrund er der ingen af Karnovs aktuelle konkurrenter, der er i stand til at yde et tilstrækkeligt og effektivt konkurrencepres på Karnov.

For god ordens skyld bemærkes, at AI-løsninger såsom ChatGPT og Legora³⁷, der i løbet af det sidste års tid er blevet taget i brug af mange danske advokatvirksomheder, virksomheder og offentlige institutioner, alene udgør en måde at tilgå og behandle juridisk information (som kan fremsøges på internettet eller indlæses af brugeren), men ikke i sig selv tilgængeliggør juridisk information. Derfor udgør sådanne løsninger ikke et alternativ til Karnov.

Potentiel konkurrence

Karnov er heller ikke underlagt nogen mærkbar potentiel konkurrence, hverken fra de eksisterende konkurrenter eller fra potentielle nye aktører.

Således er det ikke sandsynligt, at Djøf Forlag eller Pandektes inden for en overskuelig fremtid vil kunne udvide deres udbud af digitale juridiske informationsydelser i tilstrækkeligt omfang til, at de kan yde et tilstrækkeligt og effektivt konkurrencepres på Karnov.

Det ville nemlig forudsætte, at de – foruden en omfattende samling af konsoliderede love m.v., inklusive forarbejder og historiske versioner – kunne tilbyde en samling af historiske domme m.v., der er tilstrækkeligt omfattende til at udgøre et brugbart alternativ til UfR. Det skyldes, at de fleste brugere af digitale juridiske informationsydelser har brug for adgang til en samling af historiske domme m.v., der – ligesom UfR – dækker bredt (altså ikke er begrænset til specifikke retsområder) og er tilstrækkeligt omfattende til at dække en væsentlig andel af de domme m.v., der omtales i litteraturen.

Som bekendt etablerede Domstolsstyrelsen i august 2024 en offentlig domsdatabase, hvor mange efterfølgende domme og kendelser er offentliggjort og løbende offentliggøres. Det er muligt, at Domsdatabasen engang, når domme m.v. afsagt før etableringen af databasen ikke længere spiller nogen væsentlig rolle, kan udgøre et brugbart alternativ til UfR, men det forventes at tage mange år, og indtil da vil de fleste brugere fortsat have brug for adgang til en samling af historiske domme m.v.

Opbygning af en bredt dækkende og omfattende samling af historiske domme m.v. er meget tidskrævende og omkostningsfuldt. Det viser erfaringerne fra Schultz Legal Research:

Målsætningen var i første omgang at opbygge en database bestående af alle domme og kendelser trykt i UfR tilbage til 1. januar 2008, alle offentligt tilgængelige domme og kendelser fra Højesteret og Sø- og Handelsretten samt yderligere (trykte og utrykte) domme og kendelser, som af DAs fagudvalg blev vurderet at være vigtige at have med. Det var altså væsentligt mindre omfattende end UfR, men krævede stadig samlet set omkring 8.000 afgørelsesstreng (domme/kendelser med underliggende afgørelser). Det var vurderingen,

³⁴ <https://pandektes.com/da/partnerships/ejendom-danmark>

³⁵ <https://pandektes.com/da/partnerships/voldgiftsnaevnet>

³⁶ Omsætningen er ikke omtalt i årsregnskabet.

³⁷ <https://legora.com/>

at det som minimum var nødvendigt for at gøre Schultz Legal Research til et reelt alternativ til UfR for de fleste brugere.

J.H. Schultz Information kunne relativt nemt indsamle de offentligt tilgængelige afgørelser fra Højesteret og Sø- og Handelsretten og havde i forvejen en del af de øvrige afgørelser, og DAs fagudvalg bidrog med yderligere 300-400 afgørelser, men langt størstedelen af afgørelserne var de nødt til at indhente fra Domstolsstyrelsen, der dog maksimalt kunne producere ca. 50 afgørelser om måneden. Selvom indsamlingen af afgørelser var startet allerede i 2015³⁸, havde J.H. Schultz Information på tidspunktet for salget af den juridiske forlagsvirksomhed til Karnov i 2024 stadig kun indsamlet omkring 4.500 afgørelsesstrengene³⁹, altså væsentligt færre end nødvendigt for at udgøre et brugbart alternativ til UfR.

Endvidere skulle J.H. Schultz Information betale DKK 175 i afgift for hver eneste afgørelse indhentet fra Domstolsstyrelsen, og selv den begrænsede domsdatabase havde krævet en væsentlig millioninvestering.

Det forekommer ikke realistisk, at hverken Djøf Forlag eller Pandektes vil være i stand til at foretage de væsentlige investeringer, som det vil kræve at opbygge en samling af historiske afgørelser, der er tilstrækkeligt bredt dækkende og omfattende til at udgøre et brugbart alternativ til UfR. I den forbindelse bemærkes, at Djøf Forlag oprindeligt indgik i samarbejdet med DA omkring Schultz Legal Research, men at de trak sig fra samarbejdet i 2018, fordi det var en for stor investering for dem.⁴⁰

Og selv hvis én af dem måtte være i stand til at foretage de nødvendige investeringer, ville det kræve mange år at opbygge en tilstrækkeligt bredt dækkende og omfattende samling af historiske afgørelser til at udgøre et brugbart alternativ til UfR.

Det er heller ikke sandsynligt, at nye aktører vil gå ind på markedet inden for en overskuelig fremtid med et tilstrækkeligt stort udbud af digitale juridiske informationsydelser til, at de kan yde et tilstrækkeligt og effektivt konkurrencepres på Karnov. Det ville nemlig igen forudsætte, at de kunne tilbyde både en omfattende samling af konsoliderede love m.v. og en bredt dækkende og omfattende samling af historiske domme m.v.

Til oplysning blev der i december 2025 startet en frivillig forening ved navn OpenLaw, som har til formål at etablere en gratis database med 30.000-40.000 historiske domme fra Højesteret, landsretterne og Sø- og Handelsretten.⁴¹ Foreningen skal dog som det første gennemføre et pilotprojekt med indeksering af ca. 100 domme for at afklare, hvad det vil kræve af ressourcer, herunder finansiell støtte, for at opbygge den tiltænkte database.⁴² Derudover skal foreningen søge et (efter eget udsagn) betydeligt millionbeløb i støtte fra fonde.⁴³ Det er derfor på ingen måde sikkert, at projektet bliver til noget. Og selv hvis foreningen er i stand til at finde finansiering til projektet, vil det tage adskillige år at gennemføre, jf. ovenfor.

³⁸ Styrelsens referat af 16. oktober 2024 fra møde den 23. september 2024 vedrørende Karnovs køb af Schultz.

³⁹ I Styrelsens referat af 16. oktober 2024 fra møde den 23. september 2024 vedrørende Karnovs køb af Schultz er det angivet, at "Schultz op til 45.000 domme og kendelser i sin database" (vores understregning), men det burde rettelig have været "4.500".

⁴⁰ Styrelsens referat af 16. oktober 2024 fra møde den 23. september 2024 vedrørende Karnovs køb af Schultz. For god ordens skyld bemærkes, at DA har indledt et samarbejde med Djøf Forlag om at styrke den offentlige adgang til retsafgørelser gennem digitalisering og offentliggørelse af flere principielle afgørelser. Samarbejdet er fortsat i en tidlig fase og er ikke et forsøg på at etablere et nyt kommercielt alternativ til Karnov.

⁴¹ <https://openlaw.dk/>

⁴² <https://openlaw.dk/> under "Foreningens vejledende delmål" og <https://openlaw.dk/om-foreningen> under "Hvordan når vi vores mål?".

⁴³ <https://advokatwatch.dk/Advokatnyt/Legaltech/article19034453.ece>. Danske Advokater har indgået et samarbejde med OpenLaw, der indebærer hjælp til søgning af støtte.

Da J.H. Schultz Information har solgt hele sin juridiske forlagsvirksomhed til Karnov, besidder de ikke længere de nødvendige kompetencer for at indtræde på markedet igen. Det forekommer derfor oplagt, at de ikke vil gøre det.

Der er heller ikke udsigt til, at nogen udenlandske aktører vil gå ind i Danmark. Foruden den adgangsbarriere, det også for dem ville være at skulle opbygge en tilstrækkeligt bredt dækkende og omfattende samling af historiske domme m.v., er der for dem den yderligere væsentlige adgangsbarriere, at de ikke har kendskab til det danske retssystem, som adskiller sig fra retssystemerne i andre jurisdiktioner.

Modstående købermagt

Som nævnt har de fleste brugere af digitale juridiske informationsydelser brug for adgang til bredt dækkende og omfattende samling af historiske domme m.v., og da Karnov aktuelt er den eneste aktør, der tilbyder dette, er Karnov en uomgængelig handelspartner for de fleste brugere.

DA forstår, at nogle kunder, herunder større advokatvirksomheder, som følge af omfanget af deres indkøb af ydelser fra Karnov er i stand til at forhandle visse mængderabatter i forhold til Karnovs listepriser. Men da de ikke har noget reelt alternativ til indkøb af Karnovs ydelser, og derfor er afhængige af adgang til Karnovs ydelser, besidder selv sådanne kunderne ikke en tilstrækkelig købermagt til at modvirke Karnovs markedsmagt.

På denne baggrund er markedet karakteriseret ved meget begrænset modstående købermagt.

Sammenfatning

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, (i) at Karnov har en (endog meget) høj markedsandel og har haft det over en længere årrække, (ii) at ingen af Karnovs aktuelle konkurrenter er i stand til at udøve et tilstrækkeligt og effektivt konkurrencepres på Karnov, (iii) at Karnov heller ikke er underlagt nogen mærkbar potentiel konkurrence, og (iv) at der kun er meget begrænset modstående købermagt.

Det støtter entydigt, at Karnov indtager en dominerende stilling på markedet.

Karnov misbruger sin dominerende stilling gennem brug af koblingssalg

DA mener, at Karnov misbruger sin dominerende stilling gennem brug af koblingssalg og har gjort det kontinuerligt siden 1. januar 2016, hvor Karnov første gang samlede tidligere selvstændige produkter i pakker, jf. ovenfor. I det følgende beskriver vi alene misbruget baseret på Karnovs aktuelle produktstruktur.

Efter fast praksis udgør det et misbrug af dominerende stilling, hvis en dominerende virksomhed gør køb af ét produkt betinget af køb af et eller flere andre produkter, de relevante produkter udgør separate produkter, og koblingssalget er egnet til at begrænse konkurrencen. Disse betingelser er opfyldt i nærværende sag.

Som det fremgår af bilag 5, ser Karnovs aktuelle produktstruktur for produkterne inden for "Jura" således ud:

Jura pakker		Klassisk	Plus	Total	KAILA Jura
		24.650 kr.	30.850 kr.	36.450 kr.	46.800 kr.
Lovgivning		✓	✓	✓	✓
Bekendtgørelser, vejledninger mv.		✓	✓	✓	✓
Administrative afgørelser		✓	✓	✓	✓
Praksis, UfR seneste 50 år		✓	✓	✓	✓
Karnovs noter		✓	✓	✓	✓
Forarbejder			✓	✓	✓
Historik (inkl. Time Travel)			✓	✓	✓
Praksis, UfR ældre end 50 år			✓	✓	✓
UfR-artikler			✓	✓	✓
EU-Karnov			✓	✓	✓
Erhvervsjuridisk Tidsskrift			✓	✓	✓
TFA (Tidsskrift for Familie- og Arveret)	2.770 kr.	+	+	✓	✓
TfK (Tidsskrift for Kriminalret)	4.140 kr.	+	+	✓	✓
TBB (Tidsskrift for Bolig- og Byggeret)	2.770 kr.	+	+	✓	✓
TfL (Tidsskrift for Landbrugsret)	2.770 kr.	+	+	✓	✓
MAD (Miljøretlige Afgørelser og Domme)	4.840 kr.	+	+	✓	✓
Karnov Law	13.050 kr.	+	+	✓	✓
FED (Forsikrings- & Erstatningsretlig Domssamling)	6.880 kr.	+	+	+	+
Fuldmægtigen	2.100 kr.	+	+	+	+
Erhvervsjura	8.260 kr.	+	+	+	+
Offentlige udbud og indkøb	3.460 kr.	+	+	+	+
Selskabsloven med kommentarer	2.770 kr.	+	+	+	+
Konkursloven med kommentarer	4.840 kr.	+	+	+	+
FIL med kommentarer	4.140 kr.	+	+	+	+
Moms- og Skattepakken	11.450 kr.	+	+	+	+
Moms- og Skattepakken inkl. udland	16.850 kr.	+	+	+	+
Karnov Onlinebibliotek	7.470 kr.	+	+	+	✓
KAILA	46.800 kr.				✓

Denne produktstruktur indebærer følgende:

- Produkterne "Lovgivning", "Bekendtgørelser, vejledninger m.v.", "Administrative afgørelser", "Praksis, UfR seneste 50 år" og "Karnovs noter" kan alene købes samlet ved køb af en "Klassisk"-pakke.
- Produkterne "Forarbejder", "Historik (inkl. Time Travel)", "Praksis, UfR ældre end 50 år", "UfR-artikler", "EU-Karnov" og "Erhvervsjuridisk tidsskrift" alene kan købes samlet sammen med produkterne i "Klassisk"-pakken ved køb af en "Plus"-pakke.
- Produkterne "TFA (Tidsskrift for Familie- og Arveret)", "TfK (Tidsskrift for Kriminalret)", "TBB (Tidsskrift for Bolig- og Byggeret)", "TfL (Tidsskrift for Landbrugsret)", "MAD (Miljøretlige Afgørelser og Domme)", "Karnov Law", "FED (Forsikrings- & Erstatningsretlig Domssamling)", "Fuldmægtigen", "Erhvervsjura", "Offentlige udbud og indkøb", "Selskabsloven med kommentarer", "Konkursloven med kommentarer", "FIL med kommentarer", "Moms- og Skattepakken", "Moms- og Skattepakken inkl. Udland", og "Karnov Onlinebibliotek" alene kan købes sammen med en "Klassisk"-, "Plus"-, "Total"- eller "KAILA Jura"-pakke.

Dermed er køb af hver eneste af ovennævnte produkter betinget af køb af en række yderligere produkter. Produkterne skal klart anses for at udgøre separate produkter, uanset om nogen af dem indgår i en pakke med andre produkter.

Som det fremgår af bilag 1-2, kunne samtlige af produkterne (eller deres forgængere) indtil 2015 købes enkeltvis, og de er stadig i dag klart adskillelige, både teknisk og indholdsmæssigt.

Det er åbenbart, at de efterspørges separat: eksempelvis vil en advokat med speciale i familie- og arveret have behov for adgang til Tidsskrift for Familie- og Arveret, men ikke Miljøretlige Afgørelser og Domme, mens en advokat med speciale i miljøret vil have behov for adgang til Miljøretlige Afgørelser og Domme, men ikke Tidsskrift for Familie- og Arveret.

Det forhold, at de stadig angives som separate produkter i Karnovs produktliste, viser endvidere, at Karnov anser dem for at udgøre separate produkter.

Desuden er Karnovs produktstruktur egnet til at begrænse konkurrencen:

Det skyldes særligt det forhold, at der som nævnt ikke aktuelt er andre end Karnov, der udbyder en bredt dækkende og omfattende samling af historiske domme m.v., og at de fleste brugere af digitale juridiske informationsydelser derfor er nødt til (som minimum) at have adgang til "Praksis, UfR seneste 50 år". Det kræver køb af en "Klassisk"-pakke, hvorved kunderne tvinges til også at betale for adgang til produkterne "Lovgivning", "Bekendtgørelser, vejledninger m.v.", "Administrative afgørelser" og "Karnovs noter". Det reducerer deres incitament til at købe adgang til en konkurrerende samling af konsoliderede og evt. kommenterede love m.v. Det gør det sværere for Djøf Forlag eller Pandektes at øge salget af deres konkurrerende samlinger af love m.v. og for nye aktører af træde ind på markedet med tilsvarende produkter.

Hvis der er tale om kunder, der også har brug for adgang til den ældre retspraksis omfattet af "Praksis, UfR ældre end 50 år", kræver det køb af en "Plus"-pakke, hvorved kunderne også tvinges til at betale for adgang til blandt andet produkterne "Forarbejder", "Historik (inkl. Time Travel)" og "EU-Karnov". Det reducerer yderligere deres incitament til at købe adgang til en konkurrerende samling af love m.v., der omfatter forarbejder og historiske versioner såvel som EU-lovgivning.

Karnovs produktstruktur kan dog også virke ekskluderende på andre måder. Som eksempel kan nævnes, at hvis en advokat med speciale i familie- og arveret ønsker adgang til Tidsskrift for Familie- og Arveret for at få adgang til praksis og litteratur specifikt vedrørende familie- og arveret – som ikke aktuelt tilbydes af hverken Djøf Forlag eller Pandektes, jf. ovenfor – er advokaten nødt til som minimum at købe en "Klassisk"-pakke, hvorved advokaten tvinges til også at købe adgang til "Lovgivning", "Bekendtgørelser, vejledninger m.v.", "Administrative afgørelser", "Praksis, UfR seneste 50 år" og "Karnovs noter". Det reducerer ikke kun advokatens incitament til at købe adgang til en konkurrerende samling af love m.v., jf. ovenfor, men også til at købe adgang til en konkurrerende bredt dækkende samling af historiske domme m.v. Det mindsker incitamentet for aktuelle eller potentielle konkurrenter at opbygge en konkurrerende samling af historiske domme m.v.

Dermed bidrager Karnovs brug af koblingssalg til at fastholde og yderligere styrke Karnovs allerede meget betydelige markedsmagt.

I øvrigt bemærkes, at kunderne ved at blive tvunget til at betale for produkter, som de ikke efterspørger, kommer til at betale væsentligt højere priser for de produkter, som de faktisk efterspørger, end hvis disse kunne købes enkeltvis. I den forbindelse henvises til eksemplerne på betydningen af Karnovs indførelse af pakkestrukturen i 2016 og ændringen heraf i 2025, der fremgår af side [4 og 5] ovenfor.

På denne baggrund udgør Karnovs produktstruktur klart et misbrug af dominerende stilling i form af koblingssalg i strid med konkurrencelovens § 11, stk. 3, nr. 4, og eventuelt EUF-Traktatens artikel 102(d).

Afsluttende bemærkninger

På baggrund af ovenstående opfordrer DA til, at styrelsen denne gang indleder en formel undersøgelse af Karnovs brug af koblingssalg, og at rådet træffer afgørelse om at påbyde Karnov at ophøre med at bruge koblingssalg og dermed gør det muligt for kunder igen at købe adgang til Karnovs produkter enkeltvis, ligesom tilfældet var før 2016.

Det vil forbedre mulighederne for de eksisterende konkurrenter for at øge deres tilstedeværelse på markedet og for nye aktører at træde ind på markedet, og vil dermed øge chancen for, at der på et tidspunkt kan komme reel konkurrence på markedet.

Endvidere vil det gøre det muligt for mange kunder, herunder mange af DA's medlemmer, at reducere deres omkostninger til digitale juridiske informationsydelser væsentligt ved alene at købe adgang til de produkter, som de faktisk har brug for.

DA står til rådighed, hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål, eller DA i øvrigt kan være behjælpelig.

Med venlig hilsen

Benedikte Havskov Hansen

Vicedirektør

Danske Advokater